

„We have a dream” to przejrzyste opracowanie zagadnień, które stają się kluczowe dla zrównoważonej implementacji rozwiązań cyfrowych w administracji. Jest to podsumowanie dyskusji w gronie Rady Dyrektorów IT – think tanku praktyków, osób znających zagadnienia informatyzacji od podszewki i odpowiedzialnych za zagadnienia teleinformatyki w różnych instytucjach administracji publicznej.

„We have a dream” to propozycje kierunków działań w procesie informatyzacji państwa. Liczymy, że w wyniku szerszej dyskusji uda się określić katalog konkretnych działań dla poszczególnych obszarów.

I. PAŃSTWO

- 1) Relacje cyfrowe państwo - społeczeństwo oparte są na wzajemnym **zaufaniu i partnerstwie**.
 - a. *Potrzebujemy proaktywnej, spersonalizowanej komunikacji urzędnik-obywatel.*
 - b. *Potrzebujemy jednego, wspólnego narzędzia identyfikacji i uwierzytelniania obywateli i podmiotów w systemach teleinformatycznych administracji publicznej.*
 - c. *Potrzebujemy wprowadzić mechanizmy współdzielenia i wielokrotnego wykorzystywania tych samych danych.*
 - d. *Potrzebujemy zastąpić zaświadczenia oświadczeniami weryfikowanymi we własnym zakresie przez urzędnika z wykorzystaniem zasobów bazodanowych administracji (zapewnienie realizacji art. 220 Kpa).*
 - e. *Potrzebujemy zweryfikować obowiązki sprawozdawcze w celu usunięcia nadmiarowości zbierania danych.*
- 2) Działanie w domenie cyfrowej jest naturalne, wręcz **nierzauważalne** dla społeczeństwa i administracji publicznej.
 - a. *Potrzebujemy odejścia od dualizmu papierowo-cyfrowego i przeniesienia obsługi jak największej liczby procesów do domeny cyfrowej.*
 - b. *Potrzebujemy umocnić horyzontalne myślenie cyfrowe we wszystkich działach administracji, przykładowo rekomendujemy włączenie do Rady Służby Cywilnej przedstawiciela myślenia cyfrowego w administracji.*
 - c. *Potrzebujemy promować myślenie cyfrowe wśród obywateli.*
- 3) Dane zbierane przez administrację publiczną o podmiotach i obywatelach są gromadzone w **minimalnym** zakresie, a następnie **współdzielone i bezpiecznie** przetwarzane na potrzeby różnych procesów; cechuje je wysoka **jakość**, w tym wiarygodność. Z poszanowaniem tajemnic, zgromadzone dane są łatwo **dostępne** dla społeczeństwa.
 - a. *Potrzebujemy określenia źródeł referencyjnych danych rejestrowych i ułatwienia ich współdzielenia.*
 - b. *Potrzebujemy ograniczenia redundancji danych, rezygnacji ze zbędnych rejestrów na rzecz interoperacyjności.*
 - c. *Potrzebujemy reużywalnych usług atomowych i standaryzacji budowy usług złożonych.*
 - d. *Potrzebujemy większego otwarcia rejestrów i zasobów bazodanowych dla społeczeństwa oraz informacji publicznej w postaci cyfrowej*
- 4) Społeczeństwo i administracja funkcjonujące w obszarze państwa cyfrowego mają **zaufanie do poziomu bezpieczeństwa** e-usług publicznych realizowanych w cyberprzestrzeni.
 - a. *Świadoma zagrożeń administracja publiczna w przemyślany, kompetentny i konsekwentny sposób buduje środowiska bezpieczeństwa wykorzystywanych systemów teleinformatycznych.*
 - b. *Potrzebujemy efektywnych kampanii informacyjnych i uwzględniania bezpieczeństwa teleinformatycznego w programach dydaktycznych w celu systematycznego rozwoju świadomości obywateli w tym obszarze.*
 - c. *Potrzebujemy bieżącego monitorowania bezpieczeństwa teleinformatycznego państwa z wykorzystaniem polskich rozwiązań, w szczególności w obszarze kryptografii.*
 - d. *Potrzebujemy rozwiązań prawnych dających stosowne uprawnienia i określających obowiązki odpowiednich służb ochrony w obszarze bezpieczeństwa teleinformatycznego.*

II. SPOŁECZEŃSTWO

- 5) **Znacząca większość** obywateli, podmiotów gospodarczych czy społecznych **umiejętnie, aktywnie i bez obaw** korzysta z usług elektronicznych oferowanych przez profesjonalną administrację dla załatwienia **znaczącej większości spraw**.
- Potrzebujemy kompleksowego objęcia aktywności społeczeństwa cyfrowymi usługami.*
 - Potrzebujemy promowania usług publicznych i informowania o dostępnych możliwościach, budowania wśród obywateli poczucia bezpieczeństwa przy przetwarzaniu ich danych.*
 - Potrzebujemy budować cyfrowe kompetencje urzędników, umacniać transparentność działania.*
- 6) Usługi elektroniczne administracji są **odmiejscowione i udostępniane w pojedynczym punkcie dostępu**, którego zawartość merytoryczna jest zorientowana na **zdarzenia życiowe i dopasowana pojęciowo** do poziomu odbiorców, aby minimalizować zjawisko wykluczenia cyfrowego.
- Czynności administracyjne powinny być sklasyfikowane i hierarchicznie podzielone wg ustawy o działach oraz na kluczowe oraz pomocnicze procesy administracyjne.*
 - Potrzebujemy rozwijać katalog dostępnych cyfrowo usług administracji publicznej.*
 - Potrzebujemy opisywać usługi i procedury zrozumiałym, codziennym językiem.*
 - Potrzebujemy dostosowania prawa materialnego do nowych możliwości technologicznych.*

III. ADMINISTRACJA

- 7) Model systemu informacyjnego państwa jest **stabilny** – zaplanowany i konsekwentnie rozwijany według **zasad i priorytetów** uzgodnionych przez świadome swoich oczekiwań społeczeństwo i profesjonalnie działającą administrację publiczną.
- Potrzebujemy silnego, kompetentnego ośrodka centralnego zarządzającego rozwojem ICT w administracji publicznej*
 - Potrzebujemy opracować referencyjny model systemu informacyjnego państwa, definiujący minimalny (krytyczny) zakres informacyjny, dotyczący podmiotów i obywateli, niezbędny do efektywnego funkcjonowania państwa*
 - Potrzebujemy strategii ramowej, zgodnej z modelem referencyjnym, uzupełnionej przez strategie resortowe określających wizję, cele i priorytety w zakresie m.in. cyfrowej informacji publicznej, cyfrowych rejestrów, współdzielenia zasobów, usług publicznych, bezpieczeństwa danych i usług.*
 - Potrzebujemy opracować katalog zasad i priorytetów systemu informacyjnego państwa.*
 - Potrzebujemy centrum kompetencyjnego e-administracji*
 - Potrzebujemy dbać o stabilność oraz stały rozwój kompetencji zawodowych kadr teleinformatycznych administracji jako czynnika determinującego efektywność administracji.*
 - Racjonalne wykorzystanie środków z perspektywy unijnej wymaga koordynacji i synchronizacji projektów POPC 2014-2020 oraz 16 RPO zgodnie ze strategią ramową, a także wykorzystania doświadczeń zdobytych w obecnie kończącym się okresie programowania.*
- 8) Infrastruktura systemu informacyjnego państwa jest **spójna** i możliwa do **współdzielenia**.
- Potrzebujemy jednolitej definicji pojęć i klasyfikacji, standaryzacji i centralizacji formularzy (inwentaryzacja w CRWD), jednolitego opisywania procesów, standaryzacji zapisów wartości zmiennych i atrybutów.*
 - Rejestry i formularze powinny używać uspołnionych dla całej administracji publicznej modeli danych.*
 - Potrzebujemy opracowania wytycznych i rekomendacji dotyczących architektury IT państwa w warstwie biznesowej, danych, aplikacji i technologicznej (wraz z narzuceniem zasad tworzenia interfejsów wymiany danych w ramach administracji).*
 - Potrzebujemy mechanizmów prawnych i organizacyjnych wymiany zasobów i wspólnego korzystania z infrastruktury teleinformatycznej administracji publicznej.*
 - Potrzebujemy wspólnej platformy (brokera) wymiany i udostępniania danych i referencyjnych zasobów informacyjnych.*
 - Rekomendujemy utrzymywanie współdzielonych centrów przetwarzania, pozwalających elastycznie obsługiwać zapotrzebowania na moc obliczeniową różnych podmiotów publicznych.*
 - Potrzebujemy lokować usługi e-administracji „w chmurze” (mając na względzie już dostępne przez ePUAP skrzynki podawcze czy e-usługi) i umożliwić urzędowi korzystanie z dodatkowych usług w architekturze chmury – EZD, poczta elektroniczna, BIP, archiwizacja dokumentów itp.*
- 9) System informacyjny państwa jest **monitorowany** i dostosowywany pod kątem **efektywności** funkcjonowania, **nadążania** za rozwojem technologii cyfrowej oraz **oczekiwań** społeczeństwa i administracji.

- a. Strategie (w tym PZIP) należy regularnie monitorować, oceniać w oparciu o mierniki efektywności i dostosowywać w miarę rozwoju narzędzi IT i oczekiwań użytkowników. Rekomendowane jest ustawiczne doskonalenie małymi krokami.
- b. Potrzebujemy inwentaryzacji istniejących zasobów możliwych do wykorzystania w projektach planowanych w ramach POPC. W pierwszej kolejności - zasobów, produktów i usług udostępnionych w ramach projektów z kończącej się perspektywy. W świetle dokumentów strategicznych, w szczególności uzupełnionego PZIP, trzeba ustalić brakujące elementy, uzupełniając istniejące rozwiązania i dążąc do osiągnięcia wizji z informatyzowanej, przyjaznej administracji.
- c. Wskazane jest uzupełnienie Programu Zintegrowanej Informatyzacji Państwa (PZIP) o wizję i cele, jakie należy osiągnąć w perspektywie unijnej 2014-2020 z wykorzystaniem produktów (w tym infrastruktury i e-usług) już dostępnych lub planowanych do udostępnienia w najbliższym czasie.
- d. Potrzebujemy późniejszej okresowej inwentaryzacji tworzonych lokalnie zasobów administracji.
- e. Potrzebujemy korzystać z dobrych praktyk i najnowszych stabilnych technologii.

IV. ZARZĄDZANIE

- 10) Proces budowy i rozwoju systemu informacyjnego państwa jest koordynowany przez kompetentny i decyzyjny ośrodek/organ władzy państwowej.
- a. Podstawy koordynacji tworzy Plan działań na rzecz rozwoju systemu informacyjnego państwa określający zarówno jego komponenty, jak i odpowiedzialności, procedury i zasoby realizacyjne.
 - b. Ośrodek/organ decyzyjny ma zapewnione w ustawie uprawnienia stanowiące umocowanie do jego funkcjonowania jako organ/ośrodek, który:
 - kreuje strategię informatyzacji państwa oraz odpowiada za Plan działań na rzecz rozwoju systemu informacyjnego państwa,
 - decyduje merytorycznie o dofinansowaniu przedsięwzięć rozwojowych traktowanych jako portfele projektów,
 - tworzy i nadzoruje ład architektoniczny systemu informacyjnego państwa,
 - tworzy otoczenie prawne sprzyjające realizacji strategii informatyzacji państwa,
 - zapewnia warunki do rozwoju kompetencji cyfrowych kadr administracji publicznej, a w szczególności kadr IT.
 - c. Organem pomocniczym dla organu/ośrodka do tworzenia otoczenia prawnego sprzyjającego realizacji strategii informatyzacji państwa jest **Komitet Rady Ministrów do Spraw Cyfryzacji**, w ramach którego opiniowane są wszystkie dokumenty rządowe związane z obszarem cyfryzacji (etap procesu legislacyjnego).
 - d. Rolę doradczą dla ośrodka/organu jest **Rada Dyrektorów IT**, składająca się z Dyrektorów komórek IT (biorących udział we wdrażaniu rozwiązań TIK w ramach działań resortów), którzy pełnią jednocześnie funkcję pełnomocników resortowych ds. informatyzacji. Rada umocowana jest jako gremium, które:
 - rekomenduje kierunki (priorytety) do realizacji w obszarze informatyzacji,
 - opiniuje kryteria dofinansowania przedsięwzięć informatyzacyjnych i doradza w sprawie przyznania dofinansowania,
 - opiniuje i doradza w sprawach ładu architektonicznego,
 - rekomenduje kierunki/modele rozwoju kompetencji cyfrowych.
 - e. Organem opiniodawczo-doradczym dla ośrodka/organu jest **Rada ds. Cyfryzacji**, w skład której wchodzi przedstawiciele środowisk naukowych, organizacji pozarządowych oraz branży IT.

Sygnatariusze, członkowie (nieformalnej) Rady Dyrektorów IT:

1. Włodzimierz Marciński, Lider Cyfryzacji
2. Paweł Oracz, Ministerstwo Finansów, przewodniczący Rady Dyrektorów
3. Anna Bartosiewicz, Ministerstwo Gospodarki
4. Marcin Cabak, Centralne Biuro Antykorupcyjne
5. Sebastian Christow, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji
6. Marcin Dobruk, Ministerstwo Zdrowia
7. Justyna Duszyńska, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji
8. Janusz Dygaszewicz, Główny Urząd Statystyczny
9. Małgorzata Kozyra, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
10. Marek Kulawczyk, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
11. Roman Kusyk, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
12. Marcin Kuśmierczyk, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
13. Mariusz Madejczyk, Podlaski Urząd Wojewódzki
14. Ewa Madej-Popiel, Ministerstwo Środowiska
15. Dariusz Matysek, Ministerstwo Spraw Zagranicznych

16. *Radosław Stępień, Ministerstwo Sprawiedliwości*
17. *Szymon Wiśniewski, Ministerstwo Sprawiedliwości*
18. *Marek Szulc, Główny Urząd Geodezji i Kartografii*